

foreslåede vil medføre, at fri procesordningen kommer til at omfatte personer, som nok vil have behov for økonomisk støtte til deres rimelige rets-sager, men som på den anden side selv vil have økonomisk mulighed for at afholde en del af procesomkostningerne.

Udvalget har på denne baggrund og i betragtning af de betydelige merudgifter, ordningen vil indebære for statskassen, overvejet mulighederne for at indføre et system, hvorefter den økonomisk dårligst stillede del af befolkningen får fuld retshjælpsdækning i form af betaling af alle omkostninger ved processen, mens der foretages begrænsninger i retshjælpsdækningen for den del af befolkningen, der kan afholde nogle af omkostningerne uden at lide væsentlige afsavn.

Udvalget tager ikke stilling til nødvendigheden af at indføre en sådan ordning, men anfører, at så stor en del af befolkningen som muligt bør have fuld dækning af procesomkostningerne.

Udvalget foreslår, at begrænsningerne i fri procesordningen i givet fald gennemføres ved, at fri procesbevillingerne i de omfattede tilfælde betinges af, at der indbetales et gebyr på f.eks. 800 kr. til statskassen. Herved får man efter udvalgets opfattelse en rimelig og passende »selvrisiko« for den berørte gruppe af ansøgere. Udvalget foreslår dog samtidig, at der bliver en adgang til at fravige kravet om gebyr, såfremt ansøgeren skønnes at have et særligt behov for bistand.

Af de af retshjælpsudvalget anførte grunde foreslås, at der indsættes en hjemmel til at betinge en fri procesbevilling af, at der indbetales et gebyr til statskassen efter nærmere fastsatte regler. Reglen herom findes i lovforslagets § 1, nr. 9.

Gebyret vil i bekendtgørelsen blive fastsat til 800 kr. Indtægtsgrænsen (socialindkomsten) for de ansøgere, der skal betale dette gebyr, vil i overensstemmelse med et af de alternativer, som udvalget opstiller, blive sat til 120.000 kr. for enlige og 150.000 kr. for samlevende med et tillæg på 25.000 kr. pr. barn. Ved sådanne grænser vil ca. halvdelen af befolkningen og ca. 60 pct. af familierne kunne få fri proces uden at skulle betale et gebyr.

Som foreslået af udvalget vil der i bekendtgørelsen blive fastsat en adgang til at fravige kravet om gebyr, såfremt ansøgeren skønnes at have særligt behov for bistand.

Endelig kan det nævnes, at såfremt modparten taber sagen, vil retten kunne pålægge modparten at betale det erlagte gebyr til den, der har fri proces, jf. retsplejelovens § 334.

2.3. Efter de gældende regler i bekendtgørelsen om fri proces sker der i forbindelse med grænsen på 110.000 kr. ikke en sammenlægning af socialindkomsterne, såfremt ansøgeren samlever uden at være gift.

Udvalget foreslår, at der gennemføres en ligestilling mellem ægteskabelige og ikke-ægteskabelige – herunder hetero- og homoseksuelle – samlivsforhold, således at der i alle samlivsforhold sker en sammenlægning af socialindkomsterne. Ved vurderingen af, om der foreligger et samlivsforhold, skal det afgørende være selve den omstændighed, at der består et samliv mellem to personer og dermed et formodet personligt og økonomisk fællesskab, som naturligt kan begrunde, at økonomien vurderes under et.

Den 14. maj 1987 vedtog Folketinget en beslutning om indførelse af individualprincippet på det familie- og socialpolitiske område. Efter beslutningen skal der gennemføres »en løbende automatisk regelsanering ved i alt fremtidigt lovgivningsarbejde, der berører familiens forhold, at indføre individualprincippet og i de tilfælde, hvor det fraviges, da nøje begrunde hvorfor«.

Som det fremgår, har retshjælpsudvalget ikke foreslået, at individualprincippet indføres på dette område, således at der alene skal ses på ansøgerens egen socialindkomst og ikke på den samlede socialindkomst i samlivsforholdet. Udvalget anfører i den forbindelse, at det ikke i betænkningen har fundet at kunne gå ind i de vanskelige og tidkrævende overvejelser, der må foretages som forudsætning for at gennemføre et sådant individualprincip.

Efter de gældende regler i bekendtgørelsen om fri proces skal der i tilfælde, hvor ansøgningen om fri proces kun er indgivet af en enkelt, men hvor sagens udfald har betydning for flere, ved afgørelsen tages hensyn til, om disse i fællesskab er i stand til at bære de omkostninger, der er forbundet med sagen. I denne situation anvendes der således ikke en fast socialindkomstgrænse, men der foretages en konkret, skønsmæssig vurdering. Denne regel, der også gælder uden for samlivsforhold, foreslår udvalget opretholdt.

Udvalget peger derfor på, at statsamtterne ved en gennemførelse af individualprincippet på fri procesområdet i hver enkelt sag, hvor ansøgeren er gift eller samlevende, således ville skulle foretage en vurdering af, om processen vil kunne have betydning for begge med henblik på eventuelt at afkræfte den almindelige formodning om, at der mellem gifte eller samlevende er et sådant økono-